

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za razvoj visokog
obrazovanja i osiguranje
kvaliteta/kvaliteta
Banja Luka

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za razvoj visokog
obrazovanja i obezbjeđivanje
kvaliteta
Banja Luka

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance

**PROGRAM RADA AGENCIJE ZA RAZVOJ VISOKOG
OBRAZOVANJA I OSIGURANJE KVALITETA ZA 2013. GODINU**

(Usvojen na 49.sjednici Vijeća ministara BiH 08.05.2013.)

Banjaluka, januar 2013.godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. Statistički podaci	4
1.3. Kratak pregled predloženih aktivnosti	4
2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI	5
3. INSTITUCIONALNO JAČANJE I MENADŽMENT	5
3.1. Finansiranje	5
3.2. Plan javnih nabavki	6
3.3. Finansijska revizija	6
3.4. Razvoj ljudskih resursa i organizacija	6
3.5. Uredsko i arhivsko poslovanje.....	7
3.6. Institucionalna komunikacija.....	8
4. RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA	9
5. OSIGURANJE KVALITETA	11
6. MEĐUNARODNA SARADNJA	13
6.1. Članstvo u međunarodnim asocijacijama agencija za osiguranje kvaliteta.....	13
6.2. Saradnja s regionalnim i međunarodnim agencijama i učešće na međunarodnim forumima o osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju	14
7. PROVOĐENJE MEĐUNARODNO FINANSIRANIH PROJEKATA	15
7.1. IPA National Programme 2011 - Jačanje institucionalnih kapaciteta za osiguranje kvaliteta	15
7.2. Program za jačanje javnih institucija u BiH (GIZ).....	15
7.3. Reforma finansiranja visokog obrazovanja.....	16
7.4. Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija.....	16
7.5. Ostali međunarodni projekti	16
8. ZAKLJUČAK	17

1. UVOD

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Agencija) osnovana je članom 47. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/07 i 59/09) kao samostalna upravna organizacija. Odlukom Vijeća ministara („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 10/08) određeno je sjedište Agencije u Banjaluci i početak rada 01.03.2008. godine. Agencija je operativna od 01.12.2008. godine.

Nadležnosti Agencije definisane su članom 48. 49. i 50. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu Okvirni zakon).

Članom 48. Okvirnog zakona propisano je da je Agencija nadležna za utvrđivanje jasnih, transparentnih i pristupačnih kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova i normi kojima se određuju minimalni standardi u oblasti visokog obrazovanja, davanje preporuka ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i odjeljenju za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu nadležni obrazovni organi) o kriterijima i standardima za osnivanje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te za prestrukturiranje studijskih programa, kao i preporuka o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa, davanja savjeta o politici rada i razvoja nadležnim obrazovnim organima, utvrđivanje standarda kvaliteta, analizu kvaliteta, davanje preporuka za otklanjanje nedostataka kvaliteta studija i visokoškolskih ustanova, predstavljanja Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama za kvalitet u visokom obrazovanju, davanje preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditovanim visokoškolskim ustanovama s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji BiH, te donošenje pravilnika i drugih akata iz svoje nadležnosti.

U *oblasti akreditacije* (član 49.) Agencija ima nadležnosti donijeti kriterije za izbor, raspisati konkurs i utvrditi listu domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova, vršiti imenovanja pojedinačnih komisija za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, na osnovu prijedloga nadležnih obrazovnih vlasti, u pogledu izbora s liste stručnjaka. Agencija je nadležna za davanje preporuke o svakoj pojedinačnoj akreditaciji, ocjenu usklađenosti rješenja o akreditaciji s kriterijima i normama kojima se utvrđuju minimalni standardi u oblasti visokog obrazovanja, te vođenja Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova.

Članom 50. propisano je da Agencija donosi Uputstvo o formi i sadržaju diplome i dodatka diplome koje izdaju akreditovane visokoškolske ustanove.

1.1. Statistički podaci

U Bosni i Hercegovini u školskoj 2011/12. godini na 25 univerziteta i 19 visokih škola, prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine¹, u zimski semestar upisano je 122.419 studenata i apsolvenata. Visokoškolske ustanove, prema Okvirnom zakonu, mogu biti univerziteti i visoke škole².

U 2011. godini prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, diplomiralo je (završilo je prvi ciklus studija) 17.955 studenta, što je za 1,2 % manje u odnosu na školsku 2010. godinu. Magistriralo je i steklo naučni stepen magistra nauka 2.100 studenata, a doktoriralo je 189 doktorskih kandidata. Na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini radi ukupno 9.224³ izabranih nastavnika i saradnika. Ustavna nadležnost za sve nivoe obrazovanja je na entitetima, a u entitetu Federacija Bosne i Hercegovine je na kantonima, te Brčko distriktu BiH.

Agencija je punopravna članica Međunarodne mreže agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju INQAAHE, Mreže za osiguranje kvaliteta u srednjoj i istočnoj Evropi CEENQA, a pridružena je članica Evropske asocijacije za osiguranje kvaliteta ENQA.

1.2. Kratak pregled predloženih aktivnosti

Kako je proces akreditacije započeo u 2012. godini u kojoj je Agencija imenovala prve komisije stručnjaka za akreditaciju visokoškolskih ustanova, u 2013. godini očekuje se intenziviranje ovih aktivnosti, te davanje preporuka o akreditaciji, tako da će Agencija nastaviti izvršavanje svojih nadležnosti iz oblasti akreditacije propisanih članom 49. Okvirnog zakona. U prethodnom periodu Agencija je okončala donošenje propisa iz svoje nadležnosti propisane Okvirnim zakonom, a u narednom periodu biće fokusirana na analizu primjene tih dokumenata, realizujući ostale nadležnosti iz člana 48. i 49. Okvirnog zakona, te ukoliko utvrdi potrebu predložiti izmjene određenih dokumenata.

Agencija će u 2013. godini posebno biti posvećena strateškim pitanjima. U tom smislu, postupajući u skladu sa članom 11. Zakona o upravi („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/02 i 102/09) Agencija će donijeti Strategiju razvoja Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta za period 2013.-2018. (srednjoročna strategija).

Agencija u svom radu saraduje s nadležnim obrazovnim organima, visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, organizacijama studenata, socijalnim partnerima, profesionalnim udruženjima, te s međunarodnim, a posebno evropskim akterima u ovoj

¹ Saopštenje Agencije za statistiku, broj 2, godina VII, 31.10.2012. godine

² Univerziteti pružaju obrazovanje u sva tri ciklusa studija, imaju najmanje 5 studijskih programa iz tri različite naučne discipline, dok visoke škole mogu pružati obrazovanje samo unutar prvog ciklusa (član 10. Okvirnog zakona).

³ Napomena Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine: „*Budući da nastavnici i saradnici mogu da predaju na dvije ili više visokoškolskih ustanova, broj prikazan ekvivalentom pune zaposlenosti samo približno odgovara stvarnom broju fizičkih lica.*“

oblasti. Ova saradnja posebno treba biti intenzivirana u 2013. godini, s obzirom na obim i vrstu planiranih aktivnosti.

2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI

U 2013. godini planirana je izrada srednjoročne strategije Agencije, a koju će podržati Projekat jačanja javnih institucija BiH koji u ime Vlade Njemačke implementira GIZ. (Njemačka organizacija za međunarodnu saradnju).

U okviru Strategije biće razvijena misija i vizija, te strateški ciljevi koje bi Agencija trebala ispuniti u idućem petogodišnjem razdoblju.

3. INSTITUCIONALNO JAČANJE I MENADŽMENT

Agencija će nastaviti s aktivnostima na unapređenju organizacije i rukovođenja. Značajnu podršku u ovim aktivnostima pružice GIZ-ov Projekat jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini. Planirana je eksterna organizaciona analiza Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta na osnovu koje će biti predložen set aktivnosti koje će ojačati organizacione kapacitete Agencije.

Takođe, interne procedure za rukovođenje Agencijom, kao i drugi interni akti Agencije biće analizirani i dograđeni eventualnim izmjenama i dopunama.

Planirane su i aktivnosti na unapređenju rada i efikasnosti vođenja poslova uredskog i arhivskog poslovanja. U tom cilju, između ostalog, predviđena je puna implementacija sistema upravljanja dokumentima. Dalji razvoj IT sistema uz kontinuirano ažuriranje i inoviranje web stranice Agencije doprinijeće boljoj horizontalnoj i vertikalnoj komunikaciji u Agenciji, a time i kvalitetnijem obavljanju poslova i postizanju boljih rezultata rada.

3.1. Finansiranje

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 100/12) Agenciji su za rad dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od **1.065.000 KM**. U ukupnom iznosu odobrenih sredstava na bruto plate i naknade za dvadeset (20) zaposlenih odnosi se **530.000 KM**, naknade troškova zaposlenih **99.000 KM**, izdatke za materijal i usluge **433.000 KM** i kapitalne izdatke **3.000 KM**. Namjensku strukturu kapitalnih izdataka čini nabavka tri arhivska ormara i jednog mobilnog telefona. Agenciji nisu odobrena sredstva za dodatna zapošljavanja u 2013. godini.

Tražena sredstva su neophodna za realizaciju utvrđenih programskih zadataka Agencije. Izvršenje navedenih sredstava će ići u smislu ostvarenja programskih ciljeva, a u skladu sa

odredbama Zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, Procedurama donesenim od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, ostalim zakonskim propisima i internim aktima Agencije.

Navedeni iznos sredstava predstavlja minimum potrebnih sredstava za nesmetano funkcionisanje Agencije i osiguranje neophodnog kapaciteta Agencije na sprovođenju aktivnosti tokom 2013. godine jer će sistem akreditacija podrazumijevati svoju cikličnost, što znači da nakon faze pripremnih aktivnosti (2009. godina - institucionalna izgradnja i funkcionisanje, 2010. i 2011. godina - razvoj, kreiranje i usvajanje dokumenata), težište aktivnosti Agencije koje je nastalo tokom 2012. godine produžava se na 2013. godinu i dalje.

3.2. Plan javnih nabavki

U proteklom periodu u Agenciji je uspostavljen efikasan sistem javnih nabavki, izvršene su izmjene postojećih internih podzakonskih akata koji regulišu ovu oblast. Detaljan Plan javnih nabavki za 2013. godinu priložiće se u Programu rada, a njegova realizacija će biti u skladu sa budžetom odobrenim Agenciji za 2013. godinu, odnosno usvojenim Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 100/12).

3.3. Finansijska revizija

Kancelarija za reviziju institucija Bosne i Hercegovine od osnivanja Agencije pregleda njeno poslovanje i finansijsko izvještavanje. U višegodišnjoj dvosmjernoj komunikaciji s Kancelarijom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, Agencija je značajno unaprijedila procedure rukovođenja i efikasnost trošenja dodijeljenih javnih i donatorskih sredstava. Ta praksa će biti nastavljena i ubuduće.

Kancelarija za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršila je prethodnu finansijsku reviziju poslovanja Agencije za 2012. godinu, a završnu će obaviti po okončanju izrade godišnjeg finansijskog izvještaja. Agencija će po prijemu „pisma rukovodstvu“ s eventualnim preporukama za poboljšanje iz prethodne revizije sačiniti akcioni plan mjera u cilju realizacije navedenih preporuka. Nakon dostavljanja konačnog izvještaja, Agencija će, također, izraditi akcioni plan kako bi se sprovele sve preporuke Kancelarije za reviziju. Osim navedenog, najmanje jednom godišnje izvršiće se interna kontrola u Agenciji u skladu sa internim aktima koji regulišu ovu oblast, dok će prema Odluci o kriterijumima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 49/12), ubuduće, kada se stvore svi uslovi za primjenu Odluke, internu reviziju poslovanja Agencije vršiti Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH.

3.4. Razvoj ljudskih resursa i organizacija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovano je 35 radnih mjesta, dok je na dan 31.12.2012. godine, popunjeno 20 radnih mjesta, što procentualno iznosi 57% u odnosu na

utvrđenu sistematizaciju. U odnosu na izvršavanje odluke o obavezi institucija da prime određen broj pripravnika sa visokom stručnom spremom Agencija će razmotriti mogućnost prijema određenog broja pripravnika.

Sugestija Kancelarije za reviziju institucija BiH odnosi se na potrebu bržeg kadrovskog popunjavanja Agencije uz konstataciju da Agencija nije izvršila popunjavanje radnih mjesta u skladu sa sistematizacijom što je prije svega uslovljeno finansijskom situacijom, odnosno faktorima na koje Agencija ne može uticati. Bez obzira na smanjenu dinamiku zapošljavanja (broj zaposlenih predviđen 31.12.2010. godine dostignut je tek 15.02.2012. godine), obim poslova u Agenciji vremenom se povećava.

Restriktivnost u zapošljavanju otvara Agenciji niz problema zbog kadrovske nepopunjenosti čime se znatno usložnjavaju uslovi za izvršenje zadataka zacrtanih Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini i funkcionisanju Agencije u skladu sa ciljem zbog kojeg je i osnovana. Moramo napomenuti da je Agencija u julu 2011. godine izradila Prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije koji je već duži vremenski period u proceduri razmatranja i davanja saglasnosti od strane Vijeća ministara BiH. Izmjene se odnose na promjenu strukture radnih mjesta, dok se broj ukupno zaposlenih ne mijenja, a u skladu sa preporukama Kancelarije za reviziju institucija Bosne i Hercegovine.

Do marta 2013. godine, Agencija će sačiniti novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

U 2013. godini, Agencija će posebnu pažnju usmjeriti na sljedeće aktivnosti: ocjenjivanje državnih službenika i zaposlenika; praćenje stanja napredovanja u službi; vođenje i ažuriranje personalne evidencije zaposlenih; uspostavljanje registra državnih službenika i uvezivanje sa centralnim registrom državnih službenika kod Agencije za državnu službu; ostvarivanje prava zaposlenih u skladu sa zakonom; izvršavanje eventualne disciplinske odgovornosti i materijalne odgovornosti za učinjenu štetu. U saradnji sa Agencijom za državnu službu biće organizovane obuke državnih službenika po određenim oblastima.

3.5. Uredsko i arhivsko poslovanje

U toku 2013. godine, posvetiće se značajna pažnja zakonitom i pravovremenom vođenju poslova uredskog i arhivskog poslovanja. Pored izrade i donošenja pojedinačnih akata tj. donošenja rješenja o određivanju organizacionih jedinica kojima se pošta dostavlja u rad, njihovih brojčanih oznaka i načinu vođenja interne dostavne knjige, provodiće se kontinuiran nadzor nad radom uredskog i arhivskog poslovanja u Agenciji u 2013. godini. Odlukom o dopuni Liste kategorija registratorske građe dogradiće se sistem arhiviranja registratorske građe Agencije. Do kraja aprila 2013. godine, izvršiće se arhiviranje građe koja je nastala u dosadašnjem radu Agencije, zaključno sa 31.12.2012. godine i izvod iz arhivske knjige Agencije (kopija arhivske knjige), dostaviće se Arhivu Bosne i Hercegovine.

Agencija je u 2011. i 2012. godini uspostavila sistem za elektronsko upravljanje dokumentima (e-DMS) koji je uspješno proveden u testnoj fazi. Nakon okončanja testne faze, planirana je potpuna realizacija e-DMS-a i prelazak u produkcijsku fazu.

3.7. Institucionalna komunikacija

Kompleksnost odnosa s javnošću Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta obuhvatiće u 2013. godini niz kontinuiranih aktivnosti kao što su:

- savjetovanje rukovodstva Agencije i ostalih državnih službenika – kontakti s javnošću i medijima,
- analiziranje budućih trendova i predviđanje mogućih posljedica,
- istraživanje javnog mnjenja, stavova ključnih ciljnih grupa i očekivanja,
- uspostavljanje, oblikovanje i održavanje dvosmjerne komunikacije,
- upravljanje ugledom Agencije, sprečavanje konflikata i nesporazuma između Agencije, drugih institucija i okoline.

Agencija će u 2013. godini dužnu pažnju posvetiti institucionalnoj komunikaciji s nadležnim obrazovnim organima i visokoškolskim ustanovama. U dosadašnjem periodu rada, Agencija je uspostavila efikasan sistem institucionalne komunikacije s javnošću, s posebnim naglaskom na akademsku javnost. U prethodne dvije godine realizovana je medijska kampanja podizanja svijesti javnosti o značaju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju. Primarni cilj navedenih komunikacionih aktivnosti Agencije bio je podizanje svijesti javnosti i akademske zajednice o značaju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini kao trajnom i kontinuiranom procesu unapređenja i poboljšanja standarda kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

U 2013. godini planiran je nastavak komunikacionih aktivnosti s ciljem daljeg informisanja svih ciljnih grupa o nadležnostima Agencije, aktivnostima u oblasti akreditacije, uspostavljanju Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova. Kako su prethodne aktivnosti uglavnom imale informativni karakter, u nastavku je predviđeno da fokus aktivnosti bude na realizaciji edukativno-informativnih sadržaja. U tom smislu planira se održavanje tematskih sastanaka sa predstavnicima nadležnih obrazovnih organa, visokoškolskih ustanova, agencija za osiguranje kvaliteta što će doprinijeti promociji Agencije i njene proaktivne uloge u uspostavljanju i razvoju sistema osiguranja kvaliteta i visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Agencija će i u 2013. godini biti posvećena aktivnostima na unapređenju transparentnosti u radu, a u skladu sa zahtjevima Strategije za reformu javne uprave. U tom cilju Agencija će nastaviti dobru praksu implementacije aktivnosti koje se odnose na stalnu promociju rada Agencije putem informacija i saopštenja, vijesti, intervju, izjava, konferencija za štampu, te organizacije PR događaja u cilju prezentacije javnosti uspješno realizovanih zadataka. Nastaviće se dalja izgradnja sistema uspostavljenih komunikacija s nadležnim obrazovnim organima i visokoškolskim ustanovama, te drugim partnerima, putem planiranih okruglih stolova, ali i stalnim konsultacijama o aktivnostima Agencije i dokumentima koje ona donosi

s ciljem jačanja reformskih procesa u visokom obrazovanju. Uspostavljene dobre odnose s medijima potrebno je dalje nadograđivati redovnom komunikacijom i organizacijom posebnih događaja kako bi aktivnije i angažovanije pratili ovu oblast.

Kao stalna aktivnost ostaje redovno prikupljanje informacija i ažuriranje internet prezentacije (www.hea.gov.ba) koja čini sastavni dio identiteta Agencije, uključujući i unapređenje ostalih elemenata vizuelnog identiteta Agencije. Inoviranje interaktivne web prezentacije, uvođenje novih funkcionalnosti ostaje kontinuiran zadatak tokom 2013. godine.

S ciljem poboljšanja i unapređenja procedura rada, u 2013. godini planira se izrada novih pravilnika/protokola koji će omogućiti unapređenje internet prezentacije Agencije, te interne i eksterne komunikacije u Agenciji.

4. RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA

U 2013. godini Sektor za razvoj visokog obrazovanja provodiće aktivnosti u skladu sa nadležnostima definisanim Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

U okviru redovnih aktivnosti Sektora za razvoj visokog obrazovanja, prikupljaće se podaci relevantni za razvoj visokog obrazovanja u skladu sa nadležnostima Agencije.

S ciljem davanja savjeta za razvoj visokog obrazovanja kontinuirano će se pratiti napredak u provedbi bolonjskih ciljeva.

U planskom periodu realizovaće se stručni tematski sastanci-forumi, u cilju podrške razvoju visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kroz saradnju Agencije sa učesnicima/partnerima (nadležni obrazovni organi, visokoškolske ustanove, nevladine organizacije, istraživači, alumni asocijacije, socio-privredno okruženje i dr.) na aktuelnim problemima u visokom obrazovanju. Forumi će biti održani u prostorijama Agencije, u okviru raspoloživih materijalnih resursa, četiri puta u toku 2013. godine, uz aktivno učešće surealizatora. Gost/surealizator će obezbijediti edukativni i informativni materijal i publikacije, nastale kao rezultat rada institucije koju predstavlja, vezano za temu foruma.

Forumima će postaviti okvir za saradnju i djelovanje na kreiranju politika u vezi sa konkretnim, aktuelnim problemima u visokom obrazovanju, kao i uključivanje što većeg broja učesnika u cjelokupan ciklus. U skladu sa nadležnostima Agencije, forumi neće biti obavezujući recept za djelovanje, nego podsticaj partnerima na prihvatanje izazova koje nudi tema foruma. Diseminacija savremenih iskustava, saznanja, naučnih činjenica, statistika i nalaza istraživanja na forumima će rezultirati upoznavanjem učesnika sa najnovijim saznanjima i dobrim praksama, ali i ukazati na smjernice i preporuke za rješavanje aktuelnih problema u visokom obrazovanju. Cilj je da realizacijom foruma podstaknemo učesnike na aktivan pristup elaboriranoj temi, postavljanju vlastitih ciljeva i primjeni preporuka za rješanje izazova koje nameće tema foruma.

Za svaki forum će se iz ponuđenih više aktuelnih tema definisati jedna specifična tema bitna za razvoj visokog obrazovanja, a učesnici će biti partneri u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini koji iskazuju najveći interes za konkretnu temu.

Agencija će u 2013. godini, preuzimajući svoje nadležnosti iz člana 48. Okvirnog zakona, definisati Preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditovanim visokoškolskim ustanovama, s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. U proteklom periodu urađena je analiza stanja visina školarina na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, koja predstavlja početni korak u iznalaženju rješenja. U skladu s tim, potrebno je nakon akreditacije visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini i njihovog upisa u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, utvrditi odgovarajuće parametre i preduzeti sve potrebne aktivnosti na detaljnoj analizi visine školarina, prije svega po istim ili sličnim grupama studijskih programa, kako bi se mogla dati utemeljena preporuka nadležnim vlastima. Budući da je u 2012. godini počela implementacija IPA projekta „Reforma finansiranja visokog obrazovanja“, projektni tim uspostavljen po IPA mehanizmima biće uključen u konsultacije o dokumentu.

U okviru Sektora za razvoj visokog obrazovanja a u saradnji sa Sektorom za osiguranje kvaliteta, planirane su i aktivnosti međunarodne saradnje sa ciljem jačanja saradnje sa regionalnim i svjetskim Agencijama za osiguranje kvaliteta i drugim domaćim i međunarodnim organizacijama iz oblasti visokog obrazovanja. U okviru aktivnosti međunarodne saradnje biće organizovana konferencija/okrugli sto na kojem će učestvovati predstavnici regionalnih i svjetskih agencija sa kojima Agencija ima potpisane memorandume o saradnji kao i predstavnici drugih agencija ili organizacija iz oblasti visokog obrazovanja. Ovaj skup će biti organizovan s ciljem razmjene informacija i praćenja trendova i dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja. Takođe, aktivnosti međunarodne saradnje pozitivno će uticati na prepoznatljivost Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta kako u Bosni i Hercegovini tako i inostranstvu. Aktivnosti međunarodne saradnje će uključivati i prikupljanje informacija o fondovima i grantovima za razvoj visokog obrazovanja i informisanje, animiranje i podršku institucijama i ustanovama iz Bosni i Hercegovini za apliciranje.

Kontinuirano će se davati savjeti o politici rada i razvoja nadležnim obrazovnim organima, kao i savjeti i informacije iz nadležnosti Agencije svim zainteresiranim stranama u visokom obrazovanju.

Sektor za razvoj visokog obrazovanja će u okviru svojih redovnih aktivnosti obavljati strateške, razvojne, analitičke, međunarodne i informacijske poslove, te učestvovati u vođenju Operativne strukture za pretpristupne i strukturne fondove Evropske unije, posebno u dijelovima programiranja i strateškog planiranja, ugovaranja i realizacije projekata, te praćenja provedbe i vrednovanja programa Evropske unije u resoru visokog obrazovanja.

Redni broj	Aktivnost	Rok
1.	Donošenje Kriterija za akreditaciju studijskih programa, kao dopunu Odluci o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.	Januar/februar
2.	Realizacija stručnih tematskih sastanaka-foruma	Mart/maj/oktobar/decembar
3.	Analiza postojećeg stanja u provedbi bolonjskih ciljeva u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini	April - juli
4.	Davanje preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditovanim VŠU, s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji BiH	Nakon završenog ciklusa akreditacija
5.	Prikupljanje informacija o fondovima i grantovima za razvoj visokog obrazovanja	Novembar
6.	Konferencija s ciljem praćenja trendova i dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja	Decembar
7.	Prikupljanje podataka relevantnih za razvoj visokog obrazovanja u skladu s nadležnostima	Kontinuirano
8.	Davanje savjeta o politici rada i razvoja ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i Brčko distriktu BiH	Kontinuirano
9.	Davanje savjeta i informacija o pitanjima iz svoje nadležnosti zainteresovanim stranama	Kontinuirano

Tabela br.1: Dinamika aktivnosti Sektora za razvoj visokog obrazovanja

5. OSIGURANJE KVALITETA

U 2013. godini biće nastavljene aktivnosti u oblasti akreditacije visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini u koje će biti zajednički uključene visokoškolske ustanove, nadležni obrazovni organi, stručnjaci s liste stručnjaka i Agencija, čija će uloga biti:

1. Imenovanje komisija stručnjaka u pogledu izbora s liste stručnjaka,
2. Davanje preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini nadležnim obrazovnim organima na osnovu mišljenja komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka,
3. Ocjenjivanje usklađenosti rješenja o akreditaciji s minimalnim standardima iz područja visokog obrazovanja i kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova
4. Upis u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

Sektor će u skladu sa Pravilnikom o vođenju Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, i u 2013. godini nastaviti sa aktivnostima vođenja Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova u printanoj i elektronskoj formi.

Sa ciljem osiguranja dostupnosti informacija o akreditovanim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini ažurirana lista akreditovanih visokoškolskih ustanova će biti stalno dostupna na web stranici Agencije, te objavljena najmanje jednom godišnje u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ i najmanje dvaput godišnje u tri visokotiražne dnevne novine u Bosni i Hercegovini.

U 2013. godini Sektor za osiguranje kvaliteta će izvršiti sljedeće aktivnosti: ažuriranje profesionalnih i ličnih podataka stručnjaka sa utvrđene liste domaćih i međunarodnih stručnjaka; analizu liste domaćih i međunarodnih stručnjaka, te, na temelju Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka, raspisati javni konkurs za proširenje liste stručnjaka. Javni konkurs će biti fokusiran na nedostajuće stručnjake iz pojedinih oblasti, kako bi se osiguralo da lista sadrži stručnjake iz svih oblasti iz kojih se izvode studijski programi u Bosni i Hercegovini, kao i na kategoriju stručnjaka studenata.

U 2013. godini Sektor će dalje aktivno učestvovati u projektima Evropske unije vezanim za osiguranje kvaliteta.

Po okončanju akreditacija visokoškolskih ustanova u 2013. godini, Agencija će sačiniti analizu kojom će na nivou Bosne i Hercegovine utvrditi stanje i trendove u oblasti osiguranja kvaliteta.

U skladu sa članom 48. alineja 7) kontinuirano će se davati savjeti i informacije zainteresovanim stranama.

Redni broj	AKTIVNOST	ROK
1.	Analiza liste domaćih i međunarodnih stručnjaka za proteklu kalendarsku godinu.	Januar-Februar
2.	Ažuriranje podataka o domaćim i međunarodnim stručnjacima s utvrđene liste stručnjaka	Kontinuirano
3.	Raspisivanje javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka iz nedostajućih naučnih/umjetničkih oblasti i pojedinih kategorija eksperata	Januar - Februar
4.	Izbor stručnjaka koji zadovoljavaju kriterije iz Odluke o izmjenama i dopunama odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka	April-Maj
5.	Saradnja sa nadležnim ministarstvima u BiH i Odjeljenju za obrazovanje Brčko distrikta BiH radi usvajanja liste stručnjaka	April-Jun
6.	Informacija o stanja kvalitete visokog obrazovanja na visokoškolskim ustanovama u BiH za 2013.god.	Decembar

7.	U saradnji sa nadležnim obrazovnim organima organizacija određenih vidova edukacije stručnjaka sa utvrđene liste stručnjaka Agencije	Po potrebi
8.	Imenovanje komisija stručnjaka u pogledu izbora s liste stručnjaka	Prema pristiglim zahtjevima
9.	Davanje preporuke o akreditaciji nadležnim ministarstvima na osnovu mišljenja komisija stručnjaka	Prema pristiglim izvještajima komisije
10.	Ocjenjivanje usklađenosti rješenja o akreditaciji s minimalnim standardima iz područja visokog obrazovanja i kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova	Prema pristiglim rješenjima o akreditaciji
11.	Vođenje Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini	Kontinuirano
12.	Objavljivanje liste akreditovanih VŠU na web stranici Agencije	Stalna dostupnost
13.	Objavljivanje liste akreditovanih VŠU u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine najmanje jednom godišnje	Pred početak nove akademske godine
14.	Objavljivanje liste akreditovanih VŠU u trima visokotiražnim dnevnim novinama najmanje dva puta godišnje	Na početku zimskog i ljetnog semestra
15.	Analiza kvaliteta, utvrđivanje standarda kvaliteta, davanje preporuka za otklanjanje nedostataka nakon završenog ciklusa akreditacija svih VŠU	Nakon završenog ciklusa akreditacija
16.	Davanje savjeta i informacija zainteresovanim stranama	Kontinuirano

Tabela br.2 : Dinamika aktivnosti Sektora za osiguranje kvaliteta

6. MEĐUNARODNA SARADNJA

U vezi s izvršenjem člana 48. alineja 9. Okvirnog zakona, prema kojem je Agencija nadležna za „predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama za kvalitet u visokom obrazovanju“, Agencija posebnu pažnju u svom radu posvećuje razvoju međunarodne saradnje s ciljem prenošenja dobrih evropskih praksi, te stvaranja prepoznatljivosti Agencije i visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine u Evropi.

6.1. Članstvo u međunarodnim asocijacijama agencija za osiguranje kvaliteta

Agencija je na osnovu zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o potrebi učlanjenja Agencije u evropske i međunarodne asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom

obrazovanju, postala punopravna članica Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u centralnoj i istočnoj Evropi (CEENQA - www.ceenetwork.hu), te Međunarodne mreže agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (INQAAHE - www.inqaahe.org). Agencija je u 2010. godini dobila status pridruženog člana Evropske asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA - www.enqa.eu), i taj status će zadržati i u 2013. godini, budući da je uslov za punopravno članstvo ispunjenje evropskih standarda i smjernica (ESG) i dvije godine provođenja akreditacija. Slični su kriteriji i za izlistavanje u Evropskom registru agencija za osiguranje kvaliteta (EQAR - www.eqar.eu), tako da će Agencija kada stekne uslove pripremiti jedinstvenu aplikaciju za punopravno članstvo u ENQA-i i izlistavanje u EQAR-u.

U 2013. godini Agencija će provoditi aktivnosti koje slijede iz obaveza članstva u međunarodnim asocijacijama, aktivno učestvujući u njihovom radu.

6.2. Saradnja s regionalnim i međunarodnim agencijama i učešće na međunarodnim forumima o osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju

Agencija je razvila saradnju sa svim sličnim agencijama i tijelima u regionu jugoistočne Evrope. Kontakti, zajedničko djelovanje i razmjena iskustava postali su stalna praksa u radu Agencije. Agencija je paralelno uspostavila i odlične odnose s agencijama iz država Evropske unije, kako bi osigurala transfer znanja i najboljih praksi od agencija koje su punopravne članice ENQA-e i izlistane su u EQAR-u. Navedeni kontakti, kao i institucionalna saradnja biće nastavljeni i u 2013. godini.

Posjete drugim agencijama i tijelima, kao i učešće na međunarodnim forumima, imaće za cilj analizu različitih regionalnih, evropskih i međunarodnih praksi kada su u pitanju principi i postupci vanjskih evaluacija i akreditacija, izgradnja sistema kvaliteta, operativni rad agencija i prenos pozitivnih iskustava u osiguranju kvaliteta u Bosni i Hercegovini.

7. PROVOĐENJE MEĐUNARODNO FINANSIRANIH PROJEKATA

7.1. IPA National Programme 2011 - Jačanje institucionalnih kapaciteta za osiguranje kvaliteta

Projekat „Jačanje institucionalnih kapaciteta za osiguranje kvaliteta“ (Strengthening Institutional Capacity for Quality Assurance) finansira Evropska unija iz sredstava Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA 2011) u iznosu od 1.000.000 eura + 50.000 eura kontribucije koja će biti posebno ugovorena. Glavni cilj projekta je doprinos povećanju mobilnosti i zapošljavanju radne snage kroz poboljšanje kvaliteta rada visokoškolskih ustanova u skladu sa bolonjskim procesima. Svrha projekta je poboljšanje i razvoj ljudskih resursa i institucionalnih kapaciteta za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. Glavni

partner za implementaciju projekta je Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, a ostali partneri su Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, entitetska i kantonalna ministarstva obrazovanja, Odjeljenje za obrazovanje u Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Agencija za akreditaciju Republike Srpske i visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini. Ukupno trajanje projekta je 24 mjeseca, a početak projektnih aktivnosti planiran je u septembru 2013. godine.

7.2. Program za jačanje javnih institucija u BiH (GIZ)

Program jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini (SPI) je pokrenut 2010. godine sa ciljem podrške državnim institucijama u poboljšanju kvaliteta pruženih usluga i boljeg ispunjavanja potreba građana. Projekat po nalogu Vlade Savezne Republike Njemačke implementira GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit).

Glavni partner u Bosni i Hercegovini je Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave. Budžet za prvu fazu sa trajanjem od augusta 2010. do jula 2013. godine je 5,7 miliona eura. Pored Kancelarije koordinatora za reformu javne uprave, korisnici programa su Centralna banka Bosne i Hercegovine, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine i Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, a nakon konsultacija u ovaj program uključena je i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta.

Program jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini pruža prilagođena rješenja koristeći brz i fleksibilan pristup, slušajući partnere i odgovarajući na njihove potrebe. Program pomaže partnerskim institucijama pri identificiranju međuinstitucionalnih sinergija, prepoznavanju i korištenju potencijala na osnovu resursa Programa i provođenju reformskih mjera zasnovanih na učinkovitosti, djelotvornosti, otvorenosti, transparentnosti i odgovornosti. U prvoj fazi biće urađena organizacijska analiza Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, a na osnovu toga strateški plan koji će uključiti monitoring i evaluaciju. Na osnovu rezultata organizacijske analize, predložiće se set aktivnosti koje će ojačati organizacione kapacitete Agencije.

7.3. Reforma finansiranja visokog obrazovanja

„Reforma finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini“ je projekat koji finansira Evropska unija, a glavni nosilac projekta u Bosni i Hercegovini je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Ovaj projekat Evropska unija finansira iz sredstava Instrumenata za pretpristupnu pomoć (IPA 2009). Glavni cilj projekta je podrška razvoju efikasnog, djelotvornog i solidnog sistema visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa evropskim trendovima i standardima.

Svrha projekta, tj. neposredni očekivani rezultat je poboljšanje, modernizacija sistema finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini kako bi se izgradio sistem koji je ekonomski održiv i efikasan.

Projekat provodi konzorcij na čelu sa Hulla & Co Human Dynamics u partnerstvu sa ABU Consult Berlin GmbH (DE), Međunarodnim institutom za planiranje obrazovanja (IIEP-

UNESCO (FR), Njemačkom službom za akademsku razmjenu (DAAD) i Institutom za hidrotehniku Građevinskog fakulteta Sarajevo (BiH). Predstavnici Agencije su uključeni u rad Upravnog odbora Projekta, te u Radnu grupu o osiguranju usluga visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Participiranjem u ovom EU projektu u mogućnosti smo pratiti napredak u izvršenju plana implementacije projekta, i aktivno učestvovati u reformi postojećih sistema finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kao i razvoju i uspostavi harmoniziranih standarda za jedinstven model finansiranja i srednjoročnog planiranja.

7.4. Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija

Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija je projekat Vijeća Evrope i Evropske unije u Bosni i Hercegovini. Glavni cilj projekta je poboljšati i razviti ljudske resurse i institucionalne kapacitete o poduzetničkom učenju i visokom obrazovanju, uključujući sistem osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju, ali i sistem vrednovanja kvalifikacija koji jednako prepoznaje sve forme učenja.

Partneri na implementaciji projekta su: Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine, visokoškolske ustanove, studentske organizacije, Konferencija ministara obrazovanja Bosne i Hercegovine, nadležni obrazovni organi u Bosne i Hercegovine, Centar za informisanje i priznavanje dokumenata, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i drugi partneri.

7.5. Ostali međunarodni projekti

Agencija aktivno učestvuje u realizaciji šest „Tempus” projekata orijentisanih na osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. Kroz ove projekte, Agencija će osnažiti svoje kapacitete (ljudske, prije svega), te će kroz njih osnažiti regionalnu i međunarodnu saradnju:

- *Jačanje sistema osiguranja kvaliteta na visokoškolskim ustanovama Zapadnog Balkana i podrška nacionalnom i regionalnom planiranju* (Strengthening Quality Assurance System within Western Balkan HEIs in Support of National and Regional Planning – CUBRIK) - Aplikant je Univerzitet Alikante, Španija. Cilj ovoga projekta je ojačati kapacitete visokoškolskih ustanova za uspostavljanje adekvatnog unutrašnjeg sistema kvaliteta, ojačati agencije za osiguranje kvaliteta, te osnažiti regionalnu saradnju. Projekat se u potpunosti bazira na dosljednom sprovođenju ESG-a.
- *EU Standardi za akreditaciju studijskih programa na BH univerzitetima* (EU standards for accreditation of study programs on BH universities –ESABIH) - aplikant je *Katholieke Hogeschool Sint-Lieven*, Belgija – Ovim projektom su izrađeni Kriteriji za akreditaciju studijskih programa, te je na osnovu razvijenih kriterija sprovedena pilot akreditacija 33 studijska programa s 8 javnih univerziteta.
- *Strateški menadžment visokoškolskih ustanova baziran na integrisanom sistemu osiguranja kvaliteta* (Strategic Management of Higher Education Institutions

Based on Integrated Quality Assurance System – SHEQA). Nosilac projekta je *Katholieke Hogeschool Sint-Lieven* iz Belgije, a partner iz Bosne i Hercegovine je Sveučilište u Mostaru. Cilj ovoga projekta je razviti ključne indikatore performansi (KPI) visokoškolskih ustanova koji bi koristili menadžmentu ustanove da prati indikatore progresa, ali i ministarstvima i agencijama za odlučivanje o ustanovama. Kroz projekat će biti razvijen informacijski sistem za podršku KPI.

- *Izgradnja kapaciteta za strukturalnu reformu u visokom obrazovanju u zemljama zapadnog Balkana* (Building Capacity for Structural Reform in Higher Education of Western Balkan Countries – STREW). Nosilac projekta je Univerzitet u Novom Sadu. Ovaj regionalni Tempus projekat se bavi izgradnjom institucionalnog sistema u državama zapadnog Balkana koji bi osnažio i ubrzao reforme, te razvoj visokog obrazovanja.
- *Izgradnja osiguranja kvaliteta u doktorskim studijima* (Embedding Quality Assurance in Doctoral Education - EQADE) – nosilac projekta WUS Austrija i Medicinski fakultet Univerziteta u Hajdelbergu, Njemačka. Cilj projekta je razviti model za doktorske studije u Bosni i Hercegovini, utemeljen na Salzburškim kriterijima.
- *Benchmarking kao alat za poboljšanje učinka visokoškolskih ustanova* (Benchmarking as a tool for improvement of higher education institution performance - BIHTEK) – nosilac projekta *Katholieke Hogeschool Sint-Lieven*, Belgija. Cilj ovog projekta je predstavljanje metodologije „benchmarkinga“ na univerzitetima u Bosne i Hercegovine kao moderne metode upravljanja i kao efikasne metode za poboljšanje kvaliteta.

8. ZAKLJUČAK

Agencija je u prethodnom periodu uglavnom završila legislativnu fazu, tako da su ključni dokumenti iz njene nadležnosti doneseni i objavljeni u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine. U programskom periodu planira se provođenje te legislative, intenziviranje aktivnosti u oblasti akreditacije, te davanje preporuka o akreditaciji i upisi u Registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, a u skladu sa nadležnostima Agencije propisanim članom 49. Okvirnog zakona.

Ovim programom rada predložene su aktivnosti koje će unaprijediti rad Agencije, te podstaći razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u Bosni i Hercegovini. Ispunjenje predloženih aktivnosti limitirano je nedovoljnom kadrovskom popunjenošću Agencije, što je ograničavajući faktor za kvalitetnu realizaciju Programa rada za 2013. godinu.

DIREKTOR

dr.sc. Husein Nanić